

A múlt szomorú tapasztalati után úgy látszik, hogy az egyetlen végleges megnyugtató rendezés a több mint egy és fél millió romániai magyar nagyobb részének Magyarországra való telepítése lenne vonatkozó területeikkel együtt.

A Szövetséges Katalnak és Románia között létrejött Fegyverszüneti egyezmény 19. cikke ródot nyújt területi igények felvetésére, ha kikötik, hogy - feltételezve a megkötendő békeszerződés későbbi szankcionálását - Erdélyt, vagy annak nagyobb részét visszautalják Romániának. E szerint a magyar - román határkérdése nyitva maradt, annál is inkább, mert azint tudott dolog, a Trianon-i szerződés Romániához csatolt - eltekintve Erdély 57.000 km² területétől - további 47.000 km² területet, amely nem része a történelmi Erdélynek.

A magyar-román területi viszály megoldása még nehezebb azáltal, hogy nagyobb száma magyar él Felső-Erdélyben, mint azon körzetekben, amelyek közelebb fekszenek Magyarországhoz és az, hogy egy teljesen homogén magyar több 600.000 székely él a mai Románia közepén. A székelyek Magyarországhoz való visszacsatolása magával hozná Erdély szerencsétlenné bizonyult osztását és az magával hozná több millió románnak Magyarországhoz való csatolását.

A helyzetet figyelembe véve a fennálló nehézségek legjobban úgy oldódhatnak meg, hogy a határvonalat a gazdaságilag legmegfelelőbb módon vonják meg és így Magyarországhoz csatolnának kb. annyi román, amely megfelel azon magyarok számára, akik román területen maradnak. Ez látszik a legjobb útnak ahhoz, hogy megfelelő bánásmódot nyújtsanak a vonatkozó nemzeti kisebbségeknek mindkét országban.

A magyar kormány hogy fenti javaslatát a valóságban átültetve léssa, a legszerényebben fogalmazza meg igényeit, amikor a 47.000 km²-i nem - Erdély-i területből csak 22.000 km²-t engedné ki. Az új határvonal leginkább vizsgálható hegyek mentén vonulna, beleértve több várost tulajdonán magyar lakossággal. A kérdéses terület csak 20 %-át képviseli a Trianon-i szerződés által Romániához csatolt 104.000 km²-nyi területnek, noha ezen körzetekben a magyarok arányos része 1/3-át képezi az egész népességnek.

Ez a megoldás kielégítő egyensúlyt képez a ha a nemzeti kisebbségi probléma tekintetében is, mert 865.000 román kerülne Magyarországra és 1.062.000 magyar maradna továbbra is román u alom alatt. Figyelembe véve, hogy ezek a számítások az 1930-as román népszámlálás son alapszámak, melynek módosraíli igen kedvezőtlenek voltak a magyarok részére, fenti javaslat a valóságban még kevésbé kedvező a magyarok részére. Ez az eljárású mód, ha a legrosszabb következnék be, ródot

módot nyújtana bizonyos későbbi lakosságvesztésre.

Ez az új határ egyúttal mindkét ország gazdasági érdekeit is szolgálná, de különösen a "Partium", a kérdéses körzetek lakosságát, amely a történelmi Erdélyen kívül fekszik. Jól telt dolog, hogy a Trianon-ban a Magyarország és Románia között vont határvonal két részre oszlatott egy oly körzetet, amely kétséghívül egy gazdasági egységet képez, melynek közös vonzása mindig nyilvánvaló és észrevehető volt már a szigorú gazdasági elzárkódottság és mesterséges vám-falak idején is.

Fontos körülmény az is, hogy, közlekedés tekintetében a "Partium" teljesen a Magyar-Magyaralföldhöz tartozik, 14 vasútvonal köti össze a Trianon-i határon át Magyarországgal, miközben csak 4 vonal vezet Erdélybe, azaz Romániába. 4 másik vasútvonal a Bánságba vezet, de ezek csak helyi jelentőségűek. Ugyanilyen kedvező a helyzet Magyarországról részére az országutak tekintetében is.

Kétségtelen, hogy fenti javaslatok végrehajtása mindkét oldalon a legnagyobb nehézségeket támasztaná a nemzeti ideológiák megvalósítása tekintetében. A Székelyföld és más magyar körzetek és városok feladása rettenetes áldozatot jelentene a magyaroknak. Kétséghívül hasonló nehézségek lennének a román oldalon is.

Ez okból fenti megoldással együtt széles alapot kellene teremteni a magyar-román kibékülés és együttműködés részére. Ezt a célt legjobban a kisebbségek jogainak biztosításával lehetne szolgálni az Atlanti alapokmány alapján, valamint Lenin és Stalin elvei alapján, amelyeket a szovjet minta követ. Ez szűleskörű tartományi vagy más területi önkormányzatokhoz vezetne ott, ahol kisebbségek tömegesen élnek.

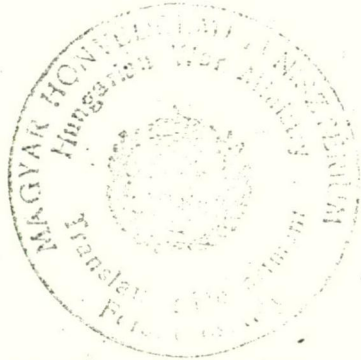
A kisebbségek autonóm jogainak közös biztosítása mellett kívánatos volna mindkét nemzet gazdasági és kulturális együttműködését a lehető legnagyobb mértékben kiterjeszteni; ez a határok szellemi végtételére vezetne. Így a határok a valóságban elvesztették jelentőségüket és Erdély többé nem elválasztó fal, hanem a két ország közötti összeköttetés kapocs lenne.

Fenti javaslatokkal kapcsolatban a magyar kormány kifejezi készségét, hogy egy nemzetközi elnökrzés alatt megkezdett népszavazás - megoldást is elfogad, amelyet az 1919-ben Romániához csatolt területen tartanának. A Magyarországhoz visszacsatolandó területet a népesség szavazatainak arányában rögzítendék.

az új határral kapcsolatos problémák minden kérdésének tár-

gyílagos rendezését biztosítandó, bizonyosan igen kívánatos lenne, ha a magyar békeszerződés előkészítésével megbízott hatalmak a kérdéses körzetekbe küldenék szakértőiket és indítványukat akkor tennék meg, ha ezen szakértők nézetét már megfontolás tárgyává tették.

Budapest, 1946. április hó 25.

A teljes léte:
Certified translation

Loschik István nds.

1946. május 10.

